

різноманітними організаційними системами. Враховуючи це, розробили загальну імітаційну модель формування фінансово-економічного потенціалу на рівні виробничих підрозділів підприємств залізничної галузі та навели алгоритм діагностики відповідних інтегральних параметрів ефективності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Свірський В. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади / В. Свірський // Світ фінансів. – 2007. – Вип. 4 (13). – С. 43–51.
2. Тарасенко Н. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства / Н. Тарасенко. – К. : Алерта, 2003. – 485 с.
3. Вентцель Е. Элементы теории игр / Е. Вентцель. – М. : Физ.-мат. издательство, 1961. – 69 с.
4. Винс Р. Математика управления капиталом: методы анализа риска для трейдеров и портфельных менеджеров / Р. Винс. – М. : Альпина, 2000. – 313 с.
5. Горелин В. Исследование операций : [учебник] / В. Горелин. – М. : Машиностроение, 1986. – 288 с.
6. Аналіз та оцінка стратегічного потенціалу підприємства / [І. Отенко, Л. Малярець, Г. Іващенко]. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2007. – 208 с.
7. Куліков П. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства : [навч. посібн.] / П. Куліков, Г. Іващенко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 178 с.
8. Малярець Л. Проблеми концептуального аналізу та економіко-математичного моделювання підприємства / Л. Малярець // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2003. – Вип. 6. – С. 205–209.
9. Математические методы и модели для менеджмента / [В. Глухов, М. Медников, С. Коробко]. – СПб. : Лань, 2000. – 480 с.

УДК 336.32

Халатур С.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та банківської справи
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*

Остапенко Я.Б.

*студент
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ КРЕДИТУВАННЯ БАНКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

У статті розглянуті особливості вивчення впливу попиту і чинники пропозиції на кредитування комерційними банками сільськогосподарської галузі України. Результати показують що банки скоротили свої портфелі сільськогосподарського кредиту. Досліджені основні проблеми та можливі шляхи покращення кредитування сільськогосподарської галузі України.

Ключові слова: кредитний портфель, сільськогосподарська галузь, сільськогосподарське кредитування, комерційні банки, розрахунок.

Xalatur S.N., Ostapenko Ya.B. OЦENIVANIE KACHECTBA KPEДИTOBANIЯ BАНКАМИ CЕЛЬCОXOЗЯЙCТBENHOЙ OТPACЛИ УКPAИНЫ

В статье рассмотрены особенности изучения влияния спроса и факторы предложения кредитования коммерческими банками сельскохозяйственной отрасли Украины. Результаты показывают, что банки сократили свои портфели сельскохозяйственного кредита. Исследованы основные проблемы и возможные пути улучшения кредитования сельскохозяйственной отрасли Украины.

Ключевые слова: кредитный портфель, сельскохозяйственная отрасль, сельскохозяйственное кредитование, коммерческие банки, расчет.

Khalatur S.N., Ostapenko Ya.B. EVALUATION OF THE QUALITY OF BANKS' LENDING OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

In the article the peculiarities of studying the influence of demand and supply factors to lending by commercial banks of the agricultural sector of Ukraine are considered. The results show that banks have reduced their agricultural loan portfolios. The problems and possible ways of improvement of agricultural sector crediting of Ukraine are investigated.

Keywords: loan portfolio, the agricultural sector, agricultural lending, commercial banks, the calculation.

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Є великий попит на сільськогосподарську продукцію, і щоб забезпечити більше продуктів для споживачів та промисловості, створювати доходи і багатство в сільській місцевості, знижувати рівень бідності серед сільських жителів, і сприяти забезпеченню стійкості природних ресурсів і охорони навколишнього середовища потрібно розвивати сільськогосподарське виробництво. З'являються нові рішення, широко спираючись на доступні технології та варіанти фінансування сільськогосподарського виробництва. Роль держави та банків змінюється, відповідальність децентралізується, фермери грають все більш важливу роль у рішеннях про інвестиції і ринки зростають.

Як вирощувати більше продовольства, збільшувати доходи сільськогосподарської галузі, скорочувати масштаби убогості сільського населення і проводити захист навколишнього середовища, використовуючи все більш обмежені ресурси – це завдання, що стоїть перед сільськогосподарською галуззю і обговорюється в даній статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічна ситуація, що склалася із кредитним забезпеченням реального сектора банківською системою України, а саме підприємств сільськогосподарської галузі, на сьогодні не відповідає потребам активізації підприємницької діяльності і стимулювання розвитку сільськогосподарського виробництва. Дану про-

блему вивчали такі науковці-економісти: Гудзь О.Є., Демчук Н.І., Пархоменко Ю.В., Коваленко В.В., Стецюк П.А. [1-8] та інші.

Однією з найгостріших проблем взаємодії банківської системи України з реальним сектором економіки може стати істотне зростання загального обсягу простроченої заборгованості за кредитами банків, багатьом із яких це загрожуватиме різким погіршенням фінансового стану, неплатоспроможністю і навіть банкрутством. Тому, банки змушені будуть дедалі більшу частку своїх активів розміщувати в найменш ризиковані вкладення, а тому скорочувати власний кредитний портфель. На практиці це ще більше погіршить можливості подолання виробничого спаду і виходу сільськогосподарської галузі з кризи.

Мета статті – провести оцінку якості кредитування банками сільськогосподарської галузі України та запропонувати можливі шляхи її покращення.

Виклад основного матеріалу. Комерційні банки традиційно відіграють важливу роль у фінансуванні сільського господарства. Величина кредитів для сільського господарства, однак, коливається. Розглянемо величину кредитів, наданих банками підприємствам сільськогосподарської галузі в таблиці 1. Так, наприклад, найбільша величина кредиту наданого сільськогосподарській галузі України у спостерігалася у 2014 році і становила 55 335 млн. грн. У 2015 році величина кредитів знизилася на 13 % порівняно з 2014 роком. Спостерігається коливання частки ринку в поєднанні з регулюванням обсягу коштів та кредитів банків для сільського господарства і регулювання числа банків, які кредитують сільське господарство. Багато чинників призвели до цих коливань сільськогосподарського кредитування.

Таблиця 1

Кредити, надані банками підприємствам сільськогосподарської галузі, залишки коштів на кінець періоду, млн. грн.

Рік	Усього	у тому числі за строками			Темп росту
		до 1 року	від 1 року до 5 років	більше 5 років	
2009	26 026	10 245	13 980	1 800	-
2010	26 545	8 631	14 708	3 206	102,00
2011	34 143	13 336	17 249	3 558	128,62
2012	36 488	16 509	16 095	3 884	106,87
2013	43 534	23 829	15 520	4 185	119,31
2014	55 335	24 953	25 262	5 120	127,11
2015	48 425	22 059	20 357	6 008	87,51

Джерело: розраховано за даними [1; 7]

В Україні сільськогосподарська галузь має величезний потенціал. Цей потенціал зростання приходить від потенційного підвищення врожайності; збільшення посівних площ та покращення умов кредитування сільськогосподарської галузі. Сільське господарство може стати основним драйвером для більш справедливого зростання доходу, порівняно з нафтогазовим сектором та іншими галузями національної економіки. Розглянемо динаміку величини кредитів наданих банками сільськогосподарській галузі України на рис. 1.

Низькі доходи сільськогосподарської галузі означають низький рівень доходів населення; зростання доходів підприємств сільськогосподарської галузі України сприятиме зростанню доходів фермерів, у

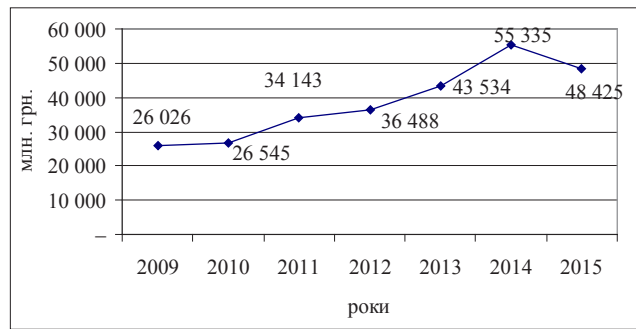

Рис. 1. Динаміка величини кредитів наданих банками сільськогосподарській галузі України, млн. грн

Джерело: розраховано за даними [1; 7]

тому числі подоланню бідності на селі. Ключовим економічним завданням є отримання бази, яка закликає до ефективного використання ресурсів сільськогосподарської галузі і формування прибуткової високої вартості сільського господарства. Добре збалансоване стимулювання попиту і пропозиції на продукцію сільськогосподарської галузі підвищує ефективність та продуктивність, і сприяє сталому, екологічному, відповідальному використанню ресурсу. Сучасні фінансові виклики потребують адекватного фінансування сільськогосподарської галузі. Більш широким фінансовим завданням сільськогосподарської галузі України є створення сприятливих і стимулюючих умов, які будуть заохочувати як великі, так і дрібні приватні інвестиції. Ці проблеми є значними і потребують якнайшвидшого вирішення.

На міжнародному рівні, ринки захищені і ціни на сировинні товари, як правило, низькі. Всередині країни, багато сільськогосподарських країн характеризуються недостатніми або неконкурентними ринками, які несумісні з порівняльними перевагами конкурентних ринків. Відшкодування витрат залишається спірним питанням у багатьох країнах і приватні інвестиції інколи витісняються державними субсидіями і дотаціями або відлякує невизначеність інвестиційного клімату і спотворені стимули. Однак, ці обставини пов'язані з більш високим рівнем змінних витрат, що збільшують сукупний ризик діяльності банків. Крім того, зміни в типі і характеристиці банку, зміни в кредитному портфелі можуть викликати перерозподіл портфелю активів банку, щоб відобразити новий склад його зобов'язань. Потрібні інструменти, які матимуть вплив на вартість і доступність кредитів для сільськогосподарських позичальників. Витрати за позиками зростають кредитори намагаються передати деякі з цих зростаючих витрат на придбання засобів для позичальників. Банки можуть збільшувати вимоги безпеки або зменшувати термін кредитування. Банки можуть також вибрати, збільшення нагляду за кредитними коштами, щоб збільшити їх продуктивність.

Однак, оскільки підвищений нагляд дорогий для банків, термін кредити може бути продовжений для позичальників з більшою вірогідністю погашення кредиту, таким чином багатьох потенційним сільськогосподарським підприємствам позичальникам потрібно слідувати за своїм фінансовим станом взагалі та ефективністю використання кредитних коштів зокрема. На рис. 2 розглянемо основні прогалини та можливі шляхи покращення кредитування сільськогосподарської галузі України.

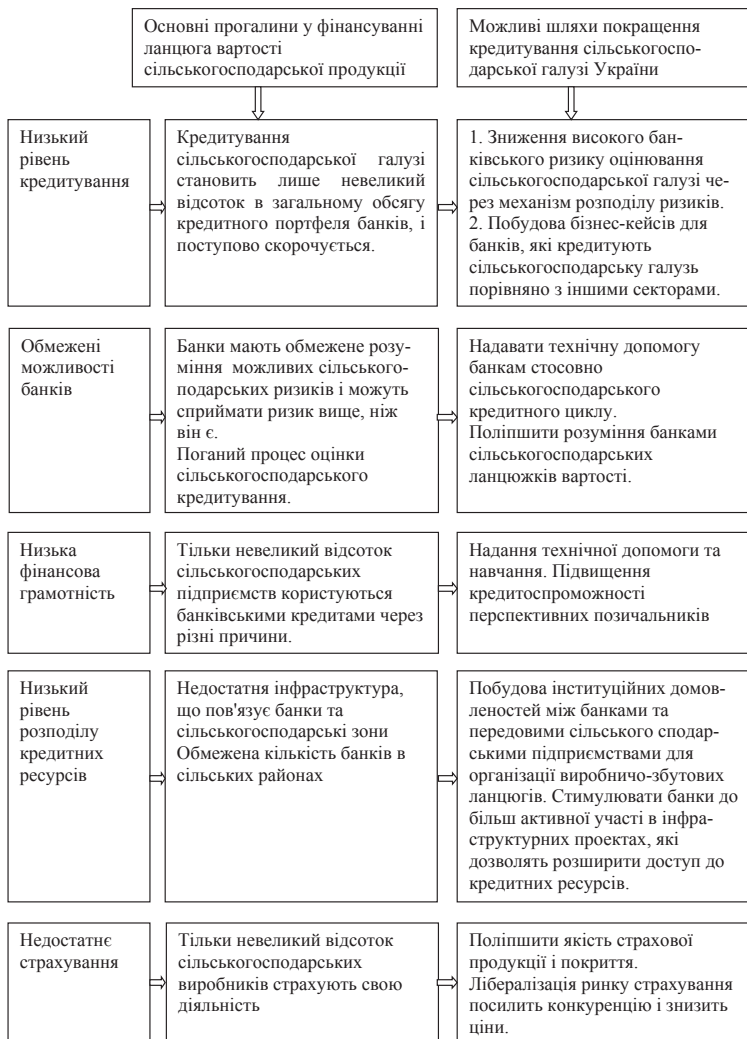

Рис. 2. Основні прогалини та можливі шляхи покращення кредитування сільськогосподарської галузі України

Оптимальне та ефективне кредитування дозволить знизити ризики фінансування сільськогосподарських виробничо-збутових ланцюгів. Проте існують банки, які виключають сільськогосподарські позички зі своїх кредитних портфелів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Була здійснена спроба вивчити вплив фактори попиту і пропозиції на величину кредитів сільськогосподарської галузі у кредитних портфелях банківських активів. Зокрема, вплив збільшення комер-

ційної залежності банку чутливий до зміни процентних депозитів після пере направлення коштів, які банки виділяють сільському господарству в порівнянні з іншими інвестиційними можливостями.

Результати показують, що вкладення комерційних банків стають більш чутливими до ринкових ставок, частка аграрних кредитів по відношенню до активів комерційних банків знижується, причому майже половину цього зниження надходить від банків, щоб припинити надання кредитів сільськогосподарській галузі. Таким чином, можливе скорочення в сільськогосподарських кредитах, наданих по відношенню до обсягу активів, що належать комерційним банкам, що може означати абсолютне скорочення загальної суми кредитів доступних сільськогосподарській галузі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бюлетень Національного банку України [Електронний ресурс].—Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=865699>
2. Гудзь О.Є. Модернізація банківської кредитної політики при обслуговуванні агроформувань [Текст] / О.Є. Гудзь // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – 2012. – Вип. 126. – С. 10-18.
3. Демчук Н.І. Кризис и системные риски в банковской системе / Н.І. Демчук / Матеріали 3 Міжнародної науково-практичної конференції «Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика» Хмельницький, 6-8 жовтня 2016 р., с. 72-74.
4. Демчук Н.І. Кредитна політика банку в умовах фінансової кризи / Н.І. Демчук, Ю.В. Пархоменко / Матеріали 21 міжвузівської студентської наукової конференції // «Сучасні тенденції в розвитку банківської системи та фінансових ринків України», 24 березня 2016 р., Дніпропетровськ, С. 168-170.
5. Кредитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку: монографія / За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2015. – 217 с.
6. Офіційний сайт Національного рейтингового агентства «Рюрик» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rurik.com.ua>
7. Офіційний сайт незалежної асоціації банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nabu.com.ua>
8. Стецюк П.А. Модернізація механізмів фінансового забезпечення аграрного виробництва / П.А. Стецюк // Облік і фінанси, № 1 (71). – 2016. – С. 132-136.